

Davacı ve Yürütmenin

Durdurulmasını İsteyen : Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

Vekili

Selanik Cad., No:19/1 Kızılay - Çankaya/ANKARA

Davalı : Başbakanlık - ANKARA

Vekili

İstem Özet : Grizu gazı ve/veya yanıcı gazlar veya tozlar

nedeniyle muhtemel patlayıcı ortama sahip yeraltı kömür ocakları ile bu tip madenlerin yerüstü tesislerinde bulunan teçhizat ve koruyucu sistemler hakkında alınan ve 04/08/2015 tarih ve 29435 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bakanlar Kurulu'nun 13/07/2015 tarih ve 2015/7966 sayılı kararının iptali ve yürütmesinin durdurulması istenilmektedir.

Danıştay Tetkik Hakimi

Düşüncesi : İstem kabulü gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onyedinci Dairesince işin gereği görüldü:

Dava, grizu gazı ve/veya yanıcı gazlar veya tozlar nedeniyle muhtemel patlayıcı ortama sahip yeraltı kömür ocakları ile bu tip madenlerin yerüstü tesislerinde bulunan teçhizat ve koruyucu sistemler hakkında alınan ve 04/08/2015 tarih ve 29435 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bakanlar Kurulu'nun 13/07/2015 tarih ve 2015/7966 sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanunu'nun "Amaç" başlıklı 1. maddesinde, "Bu Kanunun amacı; ürünlerin piyasaya arzı, uygunluk değerlendirmesi, piyasa gözetimi ve denetimi ile bunlarla ilgili olarak yapılacak bildirimlere ilişkin usul ve esasları belirlemektir." hükmü,

"Tanımlar" başlıklı 3. maddesinde,

"c) Ürün: Piyasaya arz edilmesi hedeflenen tüm ürünleri,

e) Güvenli ürün: Kullanım süresi içinde, normal kullanım koşullarında risk taşımayan veya kabul edilebilir ölçülerde risk taşıyan ve temel gerekler bakımından azamî ölçüde koruma sağlayan ürünü,

j) Teknik düzenleme: Bir ürünün, ilgili idarî hükümler de dahil olmak üzere, özellikleri, işleme ve üretim yöntemleri, bunlarla ilgili terminoloji, sembol, ambalajlama, işaretleme, etiketleme ve uygunluk değerlendirmesi işlemleri hususlarından biri veya birkaçını belirten ve uyulması zorunlu olan her türlü düzenlemeyi,

k) Piyasaya arz: Ürünün, tedarik veya kullanım amacıyla bedelli veya bedelsiz olarak piyasada yer alması için yapılan faaliyeti,

l) Yetkili kuruluş: Ürünlere ilişkin mevzuat hazırlamaya ve yürütmeye yetkili olarak yetkili

bulunan ve bu Kanun hükümlerini kendi görev alanına giren ürünler itibarıyla uygulayacak olan kamu kurum veya kuruluşunu,

İfade eder." hükmü,

"Ürünlere ilişkin teknik düzenlemeler" başlıklı 4. maddesinde, "Ürünlere ilişkin teknik düzenlemeler yetkili kuruluşlar tarafından hazırlanır." hükmü,

"Ürünlerin piyasaya arzında üreticilerin ve dağıtıcıların yükümlülükleri" başlıklı 5. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında, "Piyasaya arz edilecek yeni ürünlerin ilgili teknik düzenlemeye uygun olması zorunludur. Bu hüküm, kullanılmış olmakla birlikte değişiklik yapılarak piyasaya tekrar arz edilmesi hedeflenen ürünler ile Avrupa Birliği üyesi ülkeler dışındaki ülkelere ithal edilen eski ve kullanılmış ürünlere de uygulanır.

Birinci fıkrada belirtilen hususlarda düzenlemeler yapmaya, sınırlamalar getirmeye ve istisnalar tanımayla Bakanlar Kurulu yetkilidir." hükmü düzenlenmiştir.

Anılan Kanun'un gerekçesinde de belirtildiği üzere, insan sağlığı, can ve mal güvenliği, hayvan ve bitki yaşam ve sağlığı, çevre ve tüketicinin korunması yönlerinden güvenli ürünlerin piyasaya arzı konusunda bu Kanun ile üretici, ithalatçı ve dağıtıcılara önemli sorumluluklar verilmekte ve kamu kuruluşlarının da etkin bir piyasa gözetimi ve denetimi yapabilmelerine zemin hazırlanmaktadır.

Yukarıda aktarılan Kanun hükümleri ile gerek yurt içinde üretilmiş gerek ithal edilmiş olsun, piyasaya arz edilecek tüm yeni ürünlerin teknik düzenlemesine uygun olması zorunluluğu getirilmektedir. Gerek AB mevzuatına uyum çerçevesinde gerekse ulusal düzenlemeler kapsamında ürünlerle ilgili olarak hazırlanması gereken teknik mevzuatın yine söz konusu yetkili kuruluşlar (ilgili bakanlıklar veya diğer kamu kuruluşları) tarafından hazırlanacağı hükmüne bağlanmaktadır. Öte yandan, ürünlerin teknik düzenlemeye uygun olmaları zorunluluğu bağlamında, iç piyasada ya da ithalatta ürünlerin yeni, eski veya kullanılmış olmaları ya da ülke/ülkeler bazında uygulamada yeni düzenlemeler yapmak, sınırlamalar veya istisnalar getirebilmek amacıyla Bakanlar Kuruluna yetki verilmektedir.

4703 sayılı Kanun ve Avrupa Birliği'nin 94/9/EC direktifi dayanak alınarak Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanan "Muhtemel Patlayıcı Ortamda Kullanılan Teçhizat ve Koruyucu Sistemler İle İlgili Yönetmelik" 30/12/2006 tarih ve 26392 sayılı 4. Mükerrer Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Anılan Yönetmeliğin "Amaç" başlıklı 1. maddesinde, "Bu Yönetmeliğin amacı; Yönetmelik kapsamına giren muhtemel patlayıcı ortamda kullanılan teçhizatın ve koruyucu sistemlerin güvenli olarak piyasaya arzı için gerekli emniyet kuralları ile uygunluk değerlendirme prosedürlerine ilişkin usul ve esasları belirlemektir." hükmü,

"Tanımlar" başlıklı 4. maddesinde,

e) Muhtemel patlayıcı ortam: Konumu ve işletme şartları nedeniyle patlayıcı hale gelebilen ortamı,

f) Muhtemel patlayıcı ortamlarda kullanılacak teçhizat ve koruyucu sistemler: Bu Yönetmelikte "teçhizat" olarak ifade edilecektir. Ayrı ayrı veya birlikte, enerjinin üretilmesi, aktarılması, depolanması, ölçülmesi, kontrolü ve dönüştürülmesi için ve/veya malzemenin işlenmesi için kullanılacak olan ve muhtemel tutuşma kaynakları ile patlamaya yol açabilecek

makinalar, donanım, sabit veya seyyar cihazlar, kumanda aksamaları ile cihazları ve algılama veya koruma sistemlerini,

h) Teçhizat grupları ve kategorileri: Gerekli koruma seviyesini tanımlayan teçhizat grup ve kategorileri Ek l'de açıklanmış olup;

1) I. Grup teçhizat: Madenlerin yeraltı bölümlerinde kullanılacak teçhizatlar için geçerli olanları ve bu tip madenlerin grizu gazı ve/veya yanıcı tozlar tarafından muhtemel tehlike oluşturabilecek yerüstü tesislerinde kullanılan parçaları,

İfade eder." hükmüne yer verilmiştir.

Anılan Yönetmelikle, teçhizat, emniyet cihazları, kumanda cihazları ve ayarlama donanımları, aksamalar ve koruyucu sistemlerinin Yönetmelikte belirtilen şartları yerine getirmesi gerektiği düzenlenmiştir. Diğer taraftan söz konusu Yönetmelikte, uygunluk değerlendirme prosedürlerine ilişkin hususlar belirlenmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın 24/04/2015 tarih ve 4325 sayılı yazısı üzerine, 4703 sayılı Kanun'un 5. maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca alınan 13/07/2015 tarih ve 2015/7966 sayılı kararın iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

"Yetki", idari işlemin temel unsurlarından olup, idari makamların yetkileri kamu düzenine ilişkindir. Bu itibarla, yetkili makamlar tarafından tesis edilmeyen işlemlerin hukuka aykırı olacağı kuşkusuzdur. Ancak, ürünlere ilişkin teknik düzenlemelere yönelik hususlarda, düzenlemeler yapmaya, sınırlamalar getirmeye ve istisnalar tanımaya Bakanlar Kurulu yetkili olduğundan, dava konusu işlemde yetki yönünden hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Muhtemel patlayıcı ortamda kullanılan teçhizatın ve koruyucu sistemlerin güvenli olarak piyasaya arzı için gerekli emniyet kuralları ile uygunluk değerlendirme prosedürlerine ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla yürürlükte bulunan "Muhtemel Patlayıcı Ortamda Kullanılan Teçhizat ve Koruyucu Sistemler İle İlgili Yönetmeliğin" uygulanmasının, dava konusu Bakanlar Kurulu kararı ile ötelendiği anlaşılmaktadır. Zira dava konusu işlemle, grizu gazı ve/veya yanıcı gazlar veya tozlar nedeniyle muhtemel patlayıcı ortama sahip yeraltı kömür ocakları ile bu tip madenlerin yerüstü tesislerinde bulunan teçhizat ve koruyucu sistemlerden, "Muhtemel Patlayıcı Ortamda Kullanılan Teçhizat ve Koruyucu Sistemler ile İlgili Yönetmelik (94/9/AT)"te belirtilen I. Grup Teçhizat kategorisine uygun olarak sertifikalandırılmamış olanların anılan Yönetmelik hükümlerine uygun teçhizat ve koruyucu sistemlerle en geç 31/12/2019 tarihine kadar değiştirilmesi, bu değişiklik yapıncaya kadar söz konusu teçhizat ve koruyucu sistemlerin iki yıl içerisinde bu alanda akredite uygunluk değerlendirme kuruluşlarına inceletirildikten sonra kullanılmaya devam edileceği ve bu inceleme işi yapıncaya kadar da söz konusu teçhizat ve sistemlerin kullanılmaya devam edileceği öngörülmüştür.

Dava konusu kararın; ilgili yönetmelikte yeraltı kömür ocakları ile bu tip madenlerin yerüstü tesislerinde bu tesislerin faaliyette bulunabilmesi için alınması gereken önlemler ve yapılması gereken işlemlerin yerine getirilmemesi ya da eksik bırakılması nedeniyle, bu tesislerin bir kısmında meydana gelen ve insan hayatını olumsuz etkileyen olaylar üzerine alındığı ancak bu kararlar yönetmeliğin öngördüğü yükümlülükler yerine getirilmeden bu tesislerin faaliyetine devam etmesine izin verildiği, ayrıca bu kararın insan sağlığı, can ve mal

T.C.
DANIŞTAY
ONYEDİNCİ DAİRE

Esas No : 2015/14288

güvenliği, hayvan ve bitki yaşam ve sağlığı, çevre ve tüketicinin korunması yönlerinden muhtemel patlayıcı ortamda kullanılan teçhizatın ve koruyucu sistemlerin güvenli olarak piyasaya arzı için gerekli emniyet kurallarını engelleyecek nitelikte olduğu anlaşılmaktadır.

Dairemizce alınan 04/03/2016 tarihli ara kararı gereği davalı idarece verilen dilekçe ile savunma dilekçesinde yapılan açıklamalarda, grizu gazı ve/veya yanıcı gazlar veya tozlar nedeniyle muhtemel patlayıcı ortama sahip yeraltı kömür ocakları ile bu tip madenlerin yerüstü tesislerinde bulunan teçhizat ve koruyucu sistemlerden, "Muhtemel Patlayıcı Ortamda Kullanılan Teçhizat ve Koruyucu Sistemler ile İlgili Yönetmelik (94/9/AT)"te belirtilen I. Grup Teçhizat kategorisine uygun olarak sertifikalandırılmamış olanların anılan Yönetmelik hükümlerine uygun teçhizat ve koruyucu sistemlerle değiştirilmesi hususunda 31/12/2019 tarihine kadar uzunca bir süre tanınmasını haklı kılacak nedenler belirtilmemiştir. Öte yandan, ülkemizde 3 (üç) adet olduğu belirtilen akredite uygunluk değerlendirme kuruluşlarının, yine en az 200 adet olduğu ifade edilen maden ocaklarındaki inceleme işini yapabilecek yeterlilikte bulunup bulunmadığının ortaya konulamadığı görülmektedir.

Dava konusu Bakanlar Kurulu kararı ile, ilgili mevzuat ve standartlara göre söz konusu teçhizat ve koruyucu sistemlerin temel güvenlik gereklerini karşıladığına ve işyerinde kullanılabilmesine dair verilmesi öngörülen "Durum Tespit ve Değerlendirme Raporu"nun bu alanda akredite uygunluk değerlendirme kuruluşu tarafından düzenlenebileceği hususunun belirtilmesi ve "*her türlü sorumluluğun*" işverende olması yolundaki düzenlemeyle, yetkili kuruluşların piyasa gözetimi ve denetimi görevinin ortadan kaldırılmasına ya da ötelenmesine olanak bulunmamaktadır. Zira yetkili kuruluşların, ürünlerin piyasaya arzı veya dağıtımı aşamasında veya ürünler piyasada iken ilgili teknik düzenlemeye uygun ve güvenli olup olmadığının gözetimi ve denetimine, bunun sonucunda alınacak önlemlere yönelik görevleri bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinde öngörülen şartlar gerçekleştiğinden, dava konusu işlemin **YÜRÜTMESİNİN DURDURULMASINA**, kararın tebliğini izleyen günden itibaren 7 (yedi) gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'na itiraz yolu açık olmak üzere, 06/06/2016 tarihinde obirliğiyle karar verildi.